

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 16 (718)

2015 m. birželio 20 d.
Kaina 0,65 euro cento
Išėina šeštadieniais

PIRMASIS NAUJOS KADENCIJOS LSA TARYBOS POSĖDIS

Šalies merai aptarė dabartinę šalies saugumo situaciją, naują ugdymo koncepciją, kelių priežiūros programą ir kitas

2 p.

LSA tarybos posėdžio dalyviams ir vedėjams LSA direktorei Romai Žakaitienei, LSA viceprezidentui Elektrėnų savivaldybės merui Kęstučiui Vaitukaičiui krašto apsaugos ministras Juozas Oleka (kairėje) parodė skaidrę, kurioje matyti Rusijos propagandos skleidžiama informacija Lietuvai (kairėje) ir Rusijai

Ministriui – klausimai apie ES paramą, įstatymų pakeitimus

Klaipėdos rajone apsilankė vidaus reikalų ministras Saulius Skvernelis _____ 5 p.

Taipai dirbant ir už mažesnius pinigus galima daug padaryti

Pokalbis su Akmenės rajono meru Vitalijumi Mitrofanovu _____ 6–7 p.

Kam neįtinka seniūnaičiai?

Seimo nario Algio Strelčiūno mintys apie Seime svarstomą Vietos savivaldos įstatymo projektą _____ 19 p.

Gedulo ir vilties, okupacijos ir genocido dienos

_____ 22–23 p.

Juozas BERTAŠIUS

Šakių rajono savivaldybės meras

Nijolė DIRGINČIENĖ

Birštono savivaldybės merė

Antanas ČERNECKIS

Rietavo savivaldybės meras

Gintautas GEGUŽINSKAS

Pasvalio rajono savivaldybės meras

Vytautas GRUBLIAUSKAS

Klaipėdos miesto savivaldybės meras

Alvydas KATINAS

Utenos rajono savivaldybės meras

Valerijus MAKŪNAS

Kauno rajono savivaldybės meras

Artūras MARGELIS

Lazdijų rajono savivaldybės meras

Zdzisław PALEVIČ

Šalčininkų rajono savivaldybės meras

Povilas ŽAGUNIS

Panevėžio rajono savivaldybės meras

Roma ŽAKAITIENĖ

Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorė

Leidžia viešojo įstaiga Savivaldybių žinios

Direktorė

Lina BELEVIČIENĖ

**Atsakingasis redaktorius,
fotokorespondentas**

Romas GURKLYS

Bendradarbė

Barbora GAUDUTĖ

Stilistė-korektorė

Janina MALKENIENĖ

Kaštonų g. 4, LT-01107 Vilnius

Tel.: (8 5) 262 2083 / 262 0847

Faks. (8 5) 262 2083

El. p. info@savzinios.lt

savivaldybiu.zinios@gmail.com

Interneto svetainė www.lsa.lt

...

Spausdina AB „Spauda“

Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius,

www.spauda.com

Ofsetinė spauda, 2 sp. lankai

ISSN 1392-2467

Tiražas 2200 egz.

PIRMASIS NAUJOS KADENCIJOS LSA TARYBOS POSĖDIS

Vilniuje, Švietimo ir mokslo ministerijoje, birželio 15 d. susirinkę į pirmąją naujos kadencijos Lietuvos savivaldybių asociacijos (LSA) tarybos posėdį šalies merai paskyrė savo atstovus į dvišalę tarybą, aptarė dabartinę saugumo situaciją, naują ugdymo koncepciją, kelių priežiūros programos aktualijas ir kt.

Tarybos narius pasveikino ir pagrindines švietimo sistemos aktualijas aptarė švietimo ir mokslo ministrė Audronė Pitrėnienė.

„Būkime bendradarbiai priimant ir įgyvendinant svarbius mokykloms sprendimus. Kelkime tikslą, kad kiekvienas vaikas – tiek mieste, tiek mažoje kaimo mokykloje – turėtų puikias sąlygas maksimaliai atskleisti savo gebėjimus ir siekti pačių geriausių rezultatų“, – kalbėjo ministrė. Ji pabrėžė, kad šiais metais bus pradėti įgyvendinti projektai, turėsiantys įtakos mokyklos veiklos kokybei. Tai neformalaus švietimo krepšelio įvedimas, naujos finansavimo metodikos – klasės krepšelio – sukūrimas ir jos diegimas ir kt. Ministrė pakvietė savivaldybių merus aktyviai siūlyti švietimo įstaigas dalyvauti išbandant mokyklose naują finansavimo metodiką ir ją tobulinant. Įvedus klasės krepšelį mokyklos nebebus priklausomos nuo mokinių skaičiaus svyravimo, jausis stabiliau ir galės susitelkti į ugdymo kokybę. Mokytojas galės drąsiai rašyti tokį pažymį, kokio mokinys vertas, nenuogaustodamas dėl to, kad vaikas gali išeiti į pažymiais dosnesnę mokyklą ir išsinešti finansinį krepšelį.

A. Pitrėnienė taip pat pristatė bendrą ministerijos ir Švietimo profesinės sąjungos sutarimą dėl mokyklų vadovų kontaktinių valandų.

„Mokyklų vadovai būtų tik vadovai, paliekant jiems tokį atlygį, koks yra skirtas, o jų atsilaisvinusias kontaktines valandas siūlome naudoti adekvatiems mokytojų krūviams sudaryti. Direktorai pamokas vestų tik tuomet, jei mokykloje trūktų specialistų, – sakė ministrė. – Mokyklų vadovai turėtų daugiau laiko administraciniam darbui. Jei vadovas geras – mokykla klesti.“

Ministrė pabrėžė neformaliojo suaugusiųjų švietimo svarbą savivaldybėse. Artimiausiu laiku Švietimo ir mokslo ministerija parengs visus reikalingus teisės aktus, kad visose savivaldybėse švietimo paslaugos būtų užtikrintos ne tik vaikams, bet ir suaugusiems žmonėms. Vėliau ministrė atsakė į savivaldybių merų užduotus klausimus.

LSA tarybos nariai išrinko savo atstovus į Vyriausybės ir LSA dvišalę komisiją. Joje savivaldybių interesams atstovaus LSA prezidentas Druskininkų meras Ričardas Malinauskas, viceprezidentai Elektrėnų savivaldybės meras Kęstutis Vaitukaitis ir Panevėžio rajono meras Povilas Žagunis. Dvišalė komisija sudaryta nagrinėti savivaldybių klausimams, kurių jos negali išspręsti be valstybės institucijų pagalbos, taip pat klausimams, kylančiams dėl santykių tarp valstybės institucijų ir savivaldybių.

Taryba patikslino LSA viešųjų įstaigų „Savivaldybių žinios“ ir „Lietuvos savivaldybių asociacijos Mokymo ir konsultavimo centras“ įstatus ir patvirtino naują „Savivaldybių žinių“ redakcijos kolegiją.

Švietimo ir mokslo viceministrė Svetlana Kauzonienė supažindino su Gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos, matematikos ir kūrybiškumo ugdymo koncepcija ir atviros prieigos centrų steigimo klausimais.

Šalies merams krašto apsaugos ministras Juozas Olekas pristatė dabartinę saugumo situaciją, šaukimo į Lietuvos kariuomenę ir mobilizacijos aktualijas. Ministras pažymėjo, kad artimiausiu metu savivaldybėse keti-

SVEIKINAME

LIEUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA GIMTADIENIO PROGA NUOŠIRDŽIAI SVEIKINA

Jonavos rajono savivaldybės merą **Mindaugą Sinkevičių**.

MINISTRUI – KLAUSIMAI APIE ES PARAMĄ, ĮSTATYMŲ PAKEITIMUS

AGNĖ RATKIENĖ

Vidaus reikalų ministras Saulius Skvernelis ir viceministras Julius Morkūnas lankėsi Klaipėdos rajono savivaldybėje, susitiko su meru Vaclovu Dačkausku, administracijos direktoriumi Sigitu Karbausku, kitais vadovais, administracijos skyrių vedėjais. Susitikime taip pat dalyvavo savivaldybės tarybos nariai ir Seimo narys Petras Gražulis (nuotr.).

KLAIPĖDOS RAJONUI – 12–13 MLN. EURŲ

Kalbėdamas apie 2014–2020 m. ES paramos panaudojimą, ministras S. Skvernelis pabrėžė, kad visos ministerijos turi gerai atlikti namų darbus, kad galėtų skelbti šaukimus paramai gauti ir kad europinės lėšos kuo greičiau pasiektų regionus. Naujuoju paramos laikotarpiu Klaipėdos regionui turėtų atitekti apie 112–113 mln. eurų. Trečdalis sumos numatyta skirti tikslinėms teritorijoms – Klaipėdos miestui ir Šilutės rajonui. Likusioms savivaldybėms bus išdalyti apie 75 mln. eurų. Klaipėdos rajonas galėtų pretenduoti į apie 12–13 mln. eurų sumą. Tai pusantro karto didesnės lėšos, negu buvo skirtos 2007–2013 m. laikotarpiu.

Šiame bus pradėta skirstyti ir nauja ES paramos rūšis – lėšos miestų vietos veiklos grupių projektams. Seimo narys P. Gražulis teiravosi, kodėl šiuos pinigus skirstys ne ministerija tiesiogiai savivaldybėms, o juos dalys regionų plėtros tarybos. Seimo narys siūlė skirstant lėšas savivaldybėms numatyti „žirkles“. Ministras atsakė, kad projektų vertinimo taisyklės dar neparengtos, todėl į pastabas gali būti atsižvelgta. Jis pažymėjo, kad parama bus skiriama tik kokybiškiems projektams. „Yra pavyzdžių, kai didelės lėšos investuojamos į kelis vienas netoli kito esančius tos pačios paskirties objektus. Kad taip neatsitiktų, lėšas patikėta išdalyti regionų plėtros taryboms“, – teigė vidaus reikalų ministras S. Skvernelis.

ĮSTATYMO PROJEKTAS PATEIKTAS SEIMUI

Savivaldybės administracijos skyrių vedėjai domėjosi naujuoju Valsybės tarnybos įstatymo projektu. Ministras informavo, kad Vyriausybė jau perdavė naujos redakcijos Valsybės tarnybos įstatymą svarstyti Seimui: „Siekiami suvienodinti pareigybių aprašymus visose savivaldybėse.

Pavyzdžiui, skyriaus vedėjui reikalingos kompetencijos visose savivaldybėse turėtų būti vienodos, galėtų skirtis tik specialieji reikalavimai. Taip valstybės tarnyboje būtų daugiau objektyvumo ir mažiau subjektyvumo. Taip pat numatyti įvairūs skatinimo modeliai, pavyzdžiui, reikiamas kompetencijas leisti įgyti darbo metu. Siūloma sumažinti ir įspėjimo laikotarpį atleidžiant iš darbo, pakeitimai numatyti ir dėl išeitinės kompensacijos mokėjimo“, – paaiškino ministras.

Vidaus reikalų ministerija parengė ataskaitą apie viešąjį sektorių – kai kuriose savivaldybėse, kurios panašios dydžiu, gyventojų skaičiumi, darbuotojų skaičius skiriasi net kelis kartus. Planuojama, kad Vyriausybė parengs rekomendacijas savivaldybėms dėl optimalaus viešojo sektoriaus darbuotojų skaičiaus.

Svarstomi įstatymo pakeitimai ir dėl seniūnijų. „Nepritariame, kad seniūnijos taptų atskirais vienetais ir joms vadovautų tiesioginiuose rinkimuose išrinkti seniūnai. Lietuva ir taip yra per daug susmulkinta į administracinius vienetus. Siūlome du seniūnijų modelius, kurį pasirinktų kiekvienos savivaldybės taryba“, – kalbėjo ministras. Pagal naują modelį, seniūnija galėtų veikti kaip savivaldybės filialas arba kaip atskira biudžetinė įstaiga. Seniūnaičiams reikėtų kelti didesnius reikalavimus ir jiems suteikti daugiau įgaliojimų.

KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS LAUKIA REORGANIZACIJA

DEIMANTĖ LIUBINAITĖ

Iki šių metų pabaigos Kauno miesto savivaldybės administracijos darbuotojų skaičius sumažėjo nuo 786 iki 630. Sprendimą dėl savivaldybės administracijos reorganizavimo priėmė Kauno miesto taryba. Sumažėjus darbuotojų skaičiui savivaldybė kasmet sutaupys ne mažiau kaip 2 mln. eurų. Savivaldybės reorganizacija buvo pristatyta trišalei tarybai, profesinėms sąjungoms. Administracijos pertvarką planuojama užbaigti iki šių metų pabaigos.

„Kurdami reformos modelį, vadovavomės moderniausiais viešojo administravimo modeliais ir Vyriausybės rekomendacijomis. Svarbiausia reformos užduotis – pašalinti funkcijų dubliavimą, efektyviai paskirstyti žmogiškuosius išteklius ir užtikrinti savivaldybės teikiamų paslaugų kokybę“, – teigė Kauno miesto tarybos Valdymo ir bendruomenių plėtojimo komiteto pirmininkė Rasa Šnapštienė.

Į PERSONALIJAS NEKREIPĖ DĖMESIO

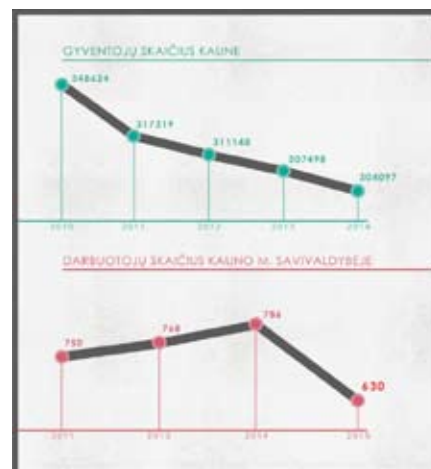
Pasak Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriaus Gintaro Petrausko, rengiant pertvarką buvo galvojama ne apie konkrečias personalijas, o apie savivaldybės, kaip vienos organizacijos, veiklą. „Viskas orientuota į keturias pagrindines kryptis. Pirmoji – tai savivaldybės funkcijos, susijusios su viešosiomis paslaugomis miestiečiams – socialiniai reikalai, švietimas ir ugdymas, kultūra. Tai mes vadiname minkštąja kryptimi. Antroji arba kietoji kryptis – gatvių asfaltavimas, elektros kabeliai, šildymas, kitaip sakant, buitiniai ir miesto infrastruktūros reikalai. Trečioji kryptis – tai visi tie specialistai, dirbantys savivaldybėje ir privalantys padėti, kad pirmosios dvi kryptys dirbtų sėkmingai. Ketvirtoji kryptis apima strateginius klausimus ir kontrolę“, – pasakojo G. Petrauskas. Strateginius klausimus ir kontrolę kuruos pats administracijos direktorius, o pirmosios trys sritys bus patikėtos direktoriaus paduotojams.

SUTAUPYS MILIJONUS

Pasak G. Petrausko, vienas reorganizacijos tikslų – funkcijų centralizavimas. Kaip pavyzdį direk-

torius pateikė viešuosius pirkimus, kuriais šiuo metu rūpinasi daugelis skyrių. „Taip būti negali. Šia sritimi rūpinsis vienas skyrius, kuriame dirbs profesionalai“, – tvirtino G. Petrauskas.

Vienose rankose ketinama sukcentruoti finansų, apskaitos, statybų, informacinių technologijų ir kitus reikalus. „Skaičiuoti, kiek sutaupėme sumažinę administracijos aparatą, galėsime jau kitais metais. Preliminariai galima pasakyti, kad per metus susitaupys ne mažiau kaip 2 mln. eurų, kuriuos galėsime skirti kauniečių poreikiams“, – teigė Kauno meras Visvaldas Matijošaitis.

TAUPIAI DIRBANT IR UŽ MAŽESNIUS PINIGUS GALIMA DAUG PADARYTI

Atnaujintoje aikštėje keliamos susigiminiavusių miestų vėliavos

Birželio pradžioje Akmenės rajonas paminėjo įkūrimo 65-ąsias metines. Per jubiliejinę šventę koncertavo etnografiniai ansambliai, profesionalūs populiariosios ir klasikinės muzikos atlikėjai, vyko sporto ir kitokie renginiai. „Buvo malonu per šventę išgirsti jaunuolių pajuokavimą, kad dabar jie Akmenėje jaučiasi kaip Palangoje. Tik jūros trūksta. Pasakiau, kad jei reikia, iškasime ir jūrą“, – pokalbį apie pastarųjų metų rezultatus pradeda Akmenės rajono meras Vitalijus MITROFANOVAS.

Gerbiamas mere, vienas ryškesnių jubiliejaus akcentų buvo Naujosios Akmenės centrinės aikštės atidarymas.

Naujosios Akmenės Leopoldo Petravičiaus aikštė – tai mūsų vienas naujausių objektų. Atnaujintas aikštės laikrodis, pakeista danga, įrengti šaligatviai, pėsčiųjų ir dviračių takai, automobilių stovėjimo aikštelė. Prie aikštės esanti sankryža pertvarkyta į žiedinę. Atlikti kiti aikštės tvarkymo darbai. Iš viso šiam projektui išleisdome 6 mln. litų. Manau, kad pasiekti gerų rezultatų mums padeda tai, kad stengiamės maksimaliai panaudoti gaunamus pinigus. Ir nesutinku, kad pigiau kainuojantys darbai prasčiau atliekami. Jei projektų vadovai ir specialistai sugeba dirbti pareigingai ir atsakingai su rangovais, kokybė nenukenčia. Juk nė vienas rangovas į Akmenę dirbti varu neatvaromas.

Ar tai yra tas pats projektas, už kurį pernai Akmenės savivaldybei buvo įteiktas apdovanojimas „Geriausias Vakarų Lietuvoje įgyvendintas projektas pagal priemonę „Probleminių teritorijų plėtra“?

Ne, mūsų savivaldybei apdovanojimas buvo skirtas už Nepriklausomybės alėjos Naujojoje Akmenėje kompleksinę sutvarkymą. Buvo atnaujinti 36 namai, sutvarkyta aplinka, įrengiant apšvietimą, pėsčiųjų takelius, žaidimų aikštes, žaliąsias zonas.

Kokius kitus Akmenės rajono žmonėms svarbius projektus per pastaruosius metus pavyko įgyvendinti?

Per įvairius projektus į rajoną investuota apie 155 mln. litų. Kaip ir kitos savivaldybės, pirmiausia daug dėmesio skyrėme infrastruktūrai.

Tvarkėme kelius, įgyvendinome vandentvarkos projektus. Esame atnaujinę visas švietimo įstaigas. Suremontuoti Naujosios Akmenės ir Ventos kultūros namai, sutvarkyta Kruopių Šv. Onos parapijos bažnyčia. Modernizuoti Vaikų globos namai. Rekonstruotas ne tik pastatas, bet namai aprūpinti ir visa reikiama įranga ir baldais. Šiuo metu globos namuose įkurtos penkios šeimos, kuriose gyvena 40 vaikų.

Restauruoti ir sutvarkyti ir turizmui pritaikyti kultūros paveldo objekto – Paragių dvaro – pagrindiniai ir svarbiausi pastatai: muziejus, klėtis, pirtis ir daržinė. Tai dalis projektų, kuriuos savivaldybė įgyvendino pastaraisiais metais. Neseniai kolega pajuokavo, ką dabar savivaldybė bedarys, kad viskas sutvarkyta. Išties per pastaruosius kelerius metus daug padarėme, bet nemažai darbų dar laukia ateityje.

Gerus rajono pokyčius rodo ir gausėjantis vaikų skaičius. Jei anksčiau sakydavome, kad Akmenės rajone nėra problemų dėl darželių, per pastaruosius metus pajutome, kad trūksta vietų. Gerai, kad nepasidavėme siūlymams sunaikinti ikimokyklinio ugdymo tinklą. Po nepriklausomybės atkūrimo Akmenė patyrė sunkų išbandymą. Mūsų rajono išskirtinumas – jis visą laiką buvo pramoninis. Kadangi rajonas yra vienas turtingiausių Lietuvoje klintimis, kurios yra cemento ir kalkių gaminimo pagrindas, pas mus buvo išvystyta statybinių medžiagų gamybos pramonė. Tai statybos pramonės flagmanas. Po nepriklausomybės atkūrimo kuriam laikui sustojus statyboms, Akmenės rajonas išgyveno sunkmetį, kuris sukėlė vieną didžiausių Lietuvoje emigracijos bangą. Dabar šeimos, užsidirbusios pinigų užsienyje, po truputį pradeda sugrįžti.

Džiaugiuosi, kad pamažėle atsistato ir gamyba. Šiomet jau dirba visiškai nauji cemento gamyklos įrenginiai, nauja stogų dangos gamykla.

Tačiau Akmenės rajono unikalumas – ne tik pramonė.

Taip, Akmenės kraštas unikalus savo geologine sandara. Galime didžiuotis, kad mūsų rajono teritorijoje aptinkami prieš 200 mln. metų buvusios gyvybės pėdsakai – Akmenės rajone surastos dinosaurų laikų gyvūnų liekanos.

Akmenės rajono meras V. Mitrofanovas rankose laiko apdovanojimą už Nepriklausomybės alėjos Naujojoje Akmenėje kompleksišką sutvarkymą

Pasaulinė patirtis rodo, kad gamtos paveldas puikiai tarnauja rekreacijai. Pernai parengėme geologinio parko Akmenės rajone galimybių studiją, kad geologinio paveldo objektus ir unikalų žmogaus sukurtą kraštovaizdį galėtume pritaikyti geologiniam, pažintiniam ir edukaciniam turizmui. Planuojame įrengti privačiuojuosius kelius, stovėjimo aikšteles, nutiesti dviračių takus, pritaikyti karjerus aktyviam poilsiui, sudėti atitvarus, įrengti požeminę ekspoziciją. Galvojame ir apie muziejų, kuriame vyktų edukaciniai užsiėmimai.

Netruks prabėgti penkeri metai, ir rajonas švęs 70-ąsias metines. Kokį Akmenės rajoną tada norėtumėte matyti?

Dabar svarbiausias savivaldybės uždavinys – parodyti investuotojams, kad Akmenės rajonas palankus investicijoms ir naujų darbo vietų kūrimui. Žinoma, šioje srityje galbūt reikėtų nemažai koreguoti bendrą valstybinę politiką. Juk apie regioninę politiką vis dar tik kalbama. Realiai jos nėra. Reikia imti ir dirbti patiems. Manau, pasiektume kur kas geresnių rezultatų, daugiau galimybių suteikiant savivaldybėms. Jei šiandien darbo biržos priklausytų savivaldybėms, būtų visai kitoks žmonių perkvalifikavimas. Jei savivaldybėms leistų tvarkyti savo teritorijos žemės klausimus, mes daug greičiau ir veiksmingiau išspręstume investicijų ir darbo vietų kūrimo klausimus. Nežinau, kodėl nepasitikima savivalda, nors savivaldybės ne kartą įrodė, kad geba puikiai tvarkytis. Tai ir socialinių išmokų mokėjimas. Ir kompensacijos už šilumą. Pagaliau pastatų atnaujinimas. Juk viskas pajudėjo, kai į šį procesą buvo įtrauktos savivaldybės.

Tad artimiausių penkerių metų Akmenės rajono savivaldybės veiklos kryptys – investicijų pritraukimas, daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalų infrastruktūros sutvarkymas ir pačių namų atnaujinimas. Labai svarbu ir žmonių laisvalaikis. Norime atstatyti sporto rūmus, baseiną, įrengti mini SPA, kuriame parkus aktyviam poilsiui.

Ir pabaigoje, ar spėjote pajusti skirtumą, kai rajonui vadovaujate gavęs didesnės rajono rinkėjų dalies pasitikėjimą?

Kadangi ir pirmoje kadencijoje stengiausi dirbti iš širdies ir atsakingai, didesnių pasikeitimų lyg ir nėra. Tačiau, kita vertus, kai žinai, kad tave išrinko rajono žmonės, atsakingumas didėja. Per rinkimus žmonėms duoti pažadai turi būti kaip maldaknygė, kad po ketverių metų galėtumei ramiai žiūrėti žmonėms į akis.

Tačiau puikiai suprantu, kad vienas, be komandos, nedaug ką padarysi. Kiekvienas tarybos narys buvo išrinktas todėl, kad rajono žmonės juo tiki. Todėl pradėję darbą pasirašėme koalicijos, kurią sudaro visi 25 rajono tarybos nariai, programą, kurioje numatyti svarbiausi rajonui darbai, kad joje atsispindėtų visų tarybos narių duoti pažadai rinkėjams.

Kalbėjosi Barbora Gaudutė

Rajonui 65-eri

Akmenės rajonas įkurtas 1950 m. birželio 20 d. Rajonas buvo formuojamas iš Kuršėnų apskrities paimant 14, o iš Mažeikių apskrities – 23 apylinkes. 1950–1953 m. rajonas priklausė Šiaulių sričiai. Tuometinis rajono centras – Akmenė.

1959 m. rajonas praplėstas prijungiant keturias apylinkes iš naikinamo Žagarės rajono. 1962 m. prijungtos kelios naikinamo Kuršėnų rajono vietovės. Tais pačiais metais administraciniu rajono centru tapo Naujoji Akmenė, bet gruodžio 8 d. buvo nuspręsta Akmenės rajoną prijungti prie Mažeikių.

Matyt, tuometinei valdžiai nelabai patiko atlikta reforma, ir 1965 m. sausio 7 d. Akmenės rajonas vėl atkuriamas. Atgimstančiam rajonui iš Mažeikių buvo perduotos Akmenės, Alkiškių, Kairiškių, Medemrodės, Papilės, Svirkančių, Vegerių, Ventos apylinkės, Akmenės, Naujosios Akmenės ir Viekšnių miestai ir Kruopių apylinkė iš Joniškio rajono.

Rajono ribos buvo keičiamos 1968 ir 1971 m.

1999 m. vykdant savivaldybių reformą buvo suformuota Viekšnių seniūnija ir perduota Mažeikių rajonui.

Šiandieninio rajono plotas – 844 kv. km. 2015 m. Akmenės rajone gyvena beveik 24 tūkst. gyventojų, iš jų 53 proc. moterų ir 47 proc. vyrų. Didžiausią dalį – 64 proc. – sudaro asmenys nuo 19 iki 65 metų. 66 metų ir daugiau – 19 proc., 0–6 metų – 5 proc. ir 7–18 metų – 12 proc.

Akmenės botanikos sodo kampelis

REZULTATAI ateina nuoširdžiai dirbant

Šiomet sukanka dešimt metų, kai Jadvyga DZENČEVIČIENĖ dirba Trakų rajono Aukštadvario seniūne. Su ja ir kalbamės apie įgyvendintus projektus, besikeičiantį seniūnijos gyvenimą, ateities planus.

Kokiais džiaugsmiais ir rūpesčiais šiuo metu gyvena Aukštadvario seniūnija?

Džiaugiamės, kad Aukštadvario seniūnija kiekvienais metais gražėja ir kad vis mažėja problemų. Pastaruoju metu Trakų rajono savivaldybės lėšomis Aukštadvario miestelyje, Technikumo gatvėje, paklotas ilgai lauktas naujas šaligatvis, įrengtas apšvietimas. Tikiusi, kad netrukus bus apšviestos ir kitos gatvės.

Išsipildė ir kita mūsų svajonė – akredituota Aukštadvario vidurinė mokykla, jai suteiktas Aukštadvario gimnazijos statusas.

Jūsų seniūnija buvo viena pirmųjų, kurios pasinaudodamos ES parama ėmėsi spręsti vandentvarkos problemas. Kaip vėliau sekėsi pasinaudoti ES lėšomis puoselėjant seniūniją?

Vien tik pasinaudojant Trakų krašto vietos veiklos grupės (VVG) 2007–2013 m. strategijos įgyvendinimui skirta ES parama, prisidedant rajono savivaldybei, Aukštadvario seniūnijos įstaigos ir nevyriausybinių organizacijų įgyvendino 14 projektų. Labai gražiai į Aukštadvarį įsikomponavo atnaujinti Aukštadvario bendruomenės namai. Sutvarkyta Aukštadvario mokyklos-darželio „Gandriukas“ aplinka, keli kabinetai. Atnaujinta Aukštadvario žemės ūkio mokyklos aktų salė, kurioje vyksta visi mūsų seniūnijos renginiai. Atlikti kiti darbai. Pasinaudojant LEADER programa Aukštadvario žemės ūkio mokykloje buvo įkurtas Amatų centras. Dabar turime gerą mokymo bazę šios mokyklos virėjų programoms įgyvendinti. Ateityje planuojame plėsti šimtalapio ir kitų mūsų krašto pyragų kepimo tradicijas.

Šiuo metu rengiama Trakų krašto VVG 2014–2020 m. strategija, kurioje daugiausia dėmesio bus skiriama verslumui skatinti. Mūsų tikslas – įkurti Aukštadvaryje socialinę įmonę. Tikimės, kad pavyks atgaivinti siuvyklą, kurioje su vardiniais inicialais būtų siuvama peltakiavimu papuošta patalynė. Galvojame ir apie sulčių spaudimo cechą, nes visuomenės poreikiams yra išaugota buvusių Aukštadvario vidu-

rinės mokyklos mokinių ir mokytojų rankomis išauginto sodo dalis.

Džiaugiuosi įsiziiebusiais bendruomeniškumo žiburėliais Aukštadvario seniūnijos kaimuose. Puikiai veikia Bijūnų kaimo bendruomenė. Pavyko įkurti Ubiškių krašto bendruomenę, asociaciją „Aukštadvario senjorai“. Seniūnijoje susikūrė neformali Maltos organizacijos Aukštadvario jaunimo grupė, turime pusę jaunimo veiklos koordinatoriaus etato. Tai labai didelis žingsnis į jaunimo užimtumą. Šiuo metu asociacija „Aukštadvario senjorai“ įgyvendina Lietuvos kredito unių bendruomeninės programos projektą, skirtą socialiniams įgūdžiams ugdyti Aukštadvario seniūnijoje gyvenančioms socialinėms šeimoms. Į projektą įtraukta 13 socialinių šeimų. Įgyvendindami šį projektą visuomenės poreikiams skirtame sode paruošėme gabaliuką žemės ir padalijome ją projekto dalyviams. Netrukus išeisime rinkti vaistažolių. Dar lankysime pavyzdines sodybas, susipažinsime su kredito unių teikiamų paslaugų paketu ir projektą užbaigsime rudens muge, kurioje projekte dalyvavusios šeimos puikuosis jų pačių pagamintais konservais, išaugintomis daržovėmis, surinktomis ir išdžiovintomis arbatžolėmis.

Tiek daug gražių projektų įgyvendinta. Kas lemia sėkmę, juk ne kiekviena seniūnija tuo gali pasigirti?

Į projektinę veiklą reikia įdėti daug darbo, kartais ir nemiegotų naktų. Kadangi per projektus daug ką galime susitvarkyti, neatmetame ir mažų savivaldybės finansuojamų projektų. Kad ir asociacija „Aukštadvario senjorai“. Iš Trakų rajono savivaldybės jie savo parengtam projektui gavo 50 eurų. Už tuos pinigus nusipirko tris komplektus šaškių, du komplektus šiaurietiško ėjimo lazdų, badmintono raketes.

Šiuo metu diskutuojama apie tiesioginius seniūnų rinkimus. Ką apie tai manote?

Aš palaikau šią idėją, nes esu už mažą, tačiau stiprų savivaldos vienetą, teikiantį visokeriopą pagalbą vietiniams gyventojams. Jei bus tiesioginiai seniūno rinkimai, aš mieliau kandidatuosiu. Esu gimusi ir užaugusi Aukštadvario seniūnijoje, labai myliu šį kraštą ir jo žmones, turiu didelį vietinių gyventojų palaikymą ir visas jėgas atiduodu, kad šis kraštas būtų dar gražesnis. Tačiau iki tiesioginių seniūnų rinkimų Vyriausybė turėtų padaryti nemažai namų darbų. Siūlau, kad visi darbuotojai, dirbantys seniūnijose, būtų tiesiogiai pavaldūs seniūnui. Šiuo metu Aukštadvario seniūnijoje dirba du socialiniai darbuotojai. Vienas jų pavaldus Trakų rajono socialinės paramos ir sveikatos apsaugos skyriui, o kitas – Šeimos krizės centrui. Žemės ūkio specialistas pavaldus savivaldybės administracijos Žemės ūkio skyriui. O ar nebūtų geriau, jeigu jie būtų pavaldūs seniūnui, juk visi dirbame Aukštadvario seniūnijos žmonių labui. Seniūnijoje reikalingas apželdintojas. Turėtų būti projektinės veiklos specialistas, dirbantis su vietinėmis bendruomenėmis, rengiantis projektus ir vadovaujantis juos įgyvendinant. O svarbiausia, seniūnijoms reikalingas visiškai finansinis savarankiškumas.

O Aukštadvario seniūnija turi finansinį savarankiškumą?

Deja, Trakų rajono seniūnijos turime tik dalinį finansinį savarankiškumą. Tvirtinant rajono biudžetą pasitvirtiname seniūnijų veiklos programas, kuriose numatytos lėšos atlyginimams, keliams tvarkyti, komunalinėms paslaugoms, kapinėms prižiūrėti. Galbūt tiesiogiai išrinktas meras, nauja taryba labiau pasitikės seniūnais.

Kalbėjosi Barbora Gaudutė

KAM NEJTINKA seniūnaičiai?

ALGIS STRELČIŪNAS
Seimo narys

Seime buvo svarstomas Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo projektas, susijęs su seniūnaitijomis. Kaip žinoma, dabar seniūnaitijas steigia savivaldybės taryba. Siūlomu įstatymo pakeitimu norima suteikti teisę tarybai seniūnaitijų nesteigti.

Visada pasisakiau už vietos savivaldos stiprinimą, teikiau įstatymo projektą dėl tiesioginių seniūnų rinkimų – taigi ir dabar negaliu nepareikšti nuomonės šiuo klausimu.

Minėto įstatymo pakeitimo projekte siūloma leisti savivaldybių taryboms pačioms spręsti dėl seniūnaitijų sudarymo: bus galima įsteigti, bet galima ir nesteigti. Nesteigti, žinoma, paprasčiau, nėra ir nereikia. Tik ar kas klausė gyventojų nuomonės, ko jiems reikia ir kas jiems geriau? Juk seniūnaitijos gina viešąjį interesą ir yra esminis savivaldos elementas. O šiuo pakeitimu siūloma mažinti gyventojų galimybę dalyvauti savivaldoje. Ir kodėl? Ogi dėl to, kad vienai savivaldybei neparankios Vietos savivaldos įstatymo nuostatos.

Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacijos duomenimis, šiuo metu Lietuvoje yra daugiau kaip 3000 seniūnaitijų ir apytikriai tiek pat išrinktų seniūnaičių. Žmonės dirba, įsitraukia į vietos savivaldos procesus, dalyvauja priimančiais sprendimus. Jei bus panaikintos seniūnaitijos, ką daryti su jau išrinktais seniūnaičiais? Pasakyti, kad jie mums jau nebereikalingi ir gali pamiršti savo idėjas ir suplanuotus darbus? Dar kartą pabandėm, pamėginom – ir užtenka? Kyla ir kitas klausimas. Renkant seniūną komisijoje dalyvauja 3–4 seniūnaičiai. O jei jų nebus, tai kas rinks seniūną, gal tik jam palankūs... Seniūnaičiai yra arčiausiai mūsų rinkėjo esanti valdymo grandis. Nuimk ją, ir bus, kaip rašoma Vinco Krevės apsakyme „Skerdžius“: nukirto Grainio liepą – ir liko skylė danguje.

Neseniai baigėsi teismai dėl seniūnaitijų sudarymo. Nueitas ilgas aiškinimosi kelias, nuveiktas didelis darbas, kad jos atsirastų, kad būtų įgyvendinamos Vietos savivaldos įstatymo nuostatos ir didinamas skaidrumas bei demokratiškas sprendimų priėmimas. Todėl sunku suprasti ir paaiškinti, kodėl kaip tik šiuo metu siekiama viską nubraukti ir grįžti atgal remiantis vien seniūnaitijų sudarymui nepritariančia Alytaus miesto savivaldybės tarybos nuomone (ji nurodoma pateiktame įstatymo projekte). Ar tikslinga keisti įstatymą ir pritaikyti jį tik vieno miesto savivaldybei? Taip veikiant netruksime turėti pavienių miestų ar pavienių kaimų įstatymus įstatymėlius. Ar čia nebus tik visiems gerai žinomas veikimo principas „kas veža – tam krauna“? Tos savivaldybės, kurios deda pastangas sudaryti seniūnaitijas, gyventojams suteikti galimybę pasinaudoti teise rinkti seniūnaičius ir būti išrinktiems – tegul ir vykdo įstatymo reikalavimus, o kurios nenori ar neįstengia, tai toms – įstatymo pakeitimas?

Man nesuprantama ir Lietuvos socialdemokratų partijos pozicija ir aktyvus šio įstatymo teikimo palaikymas balsuojant. Juk kaip tik jie inicijavo tiesioginių merų rinkimų įvedimą Lietuvoje, nuolat kalbėjo apie didesnį gyventojų dalyvavimą vietos savivaldoje. O štai šiuo metu taip balsuodami jie jau mažina gyventojų įtraukimą į vietos savivaldą ir atima vieną iš naujai suteiktų įgaliojimų tiesiogiai išrinktam merui – tvirtinti gyvenamųjų vietovių ar jų dalių sugrupavimą į seniūnaitijas.

Pateikto įstatymo projekto lydimojuose dokumentuose nurodoma, kad seniūnaičių pareigas gali vykdyti aktyvūs bendruomenių nariai, vietos bendruomenių tarybos. Tačiau to aš niekaip negalėčiau sulyginti, nes vietos bendruomenės nariai, net jų pirmininkai, neturi tokių teisių, kokias seniūnaičiams suteikia Vietos savivaldos įstatymas. Pavyzdžiui, dalyvavimas seniūną renkančioje komisijoje (turi būti 3–4 seniūnaičiai iš 7 komisijos narių), teisė gauti informaciją apie savivaldybės rengiamus teisės aktus ir kt. Praktiškai svarbu ir tai, kad nuo 2014 m. įsigaliojo Vietos savivaldos įstatymo pakeitimas, kuriuo seniūnaičiams numatomas apmokėjimas už jų kanceliarines, ryšio ir transporto išlaidas. Šias išmokas ir jų dydį gali skirti savivaldybės taryba. Taigi seniūnaičiai turi daugiau Vietos savivaldos ir kituose įstatymuose numatytų teisių ir pareigų, kurios užtikrina jų dalyvavimą vietos savivaldoje ir suteikia neginčijamas teises. Tuo pasidžiaugti bendruomenių atstovai negali.

leškant ir nerandant svarių argumentų, kodėl dabar teikiamas toks demokratijos principus žeidžiantis minėto įstatymo pakeitimas, peršasi kita mintis. O gal tai susiję su aktyviu seniūnaičių dalyvavimu paskiriant seniūną, tvirtos savo nuomonės pasakymu priimančiais svarbius sprendimus savivaldybėje? Juk tokia jų pozicija neleidžia kai kurioms partijoms ir interesų grupėms paskirti joms reikalingus ir palankius žmones į atsakingas pareigas ir įgyvendinti savo interesus.

Šiuo metu, kai Lietuvoje daug kur perrenkami seniūnaičiai, matoma tendencija, kad rinkimuose dalyvauja daugiau žmonių nei praėjusiuose rinkimuose. Tai rodo žmonių požiūrį į šią arčiausiai jų esančią struktūrą. Seniūnaičių vaidmuo stiprėja: jie pradeda girdėti savivaldybėje, veikia ir steigiasi naujos seniūnaičių asociacijos („Asociacija Vilniaus seniūnaičiai“, „Kauno seniūnaičių asociacija“, 2015 m. gegužės 21 d. įsteigta „Lietuvos seniūnaičių asociacija“). Žmonės nori ir gali dalyvauti savivaldoje, o politikų darbas yra padėti, paskatinti ir suteikti jiems galimybes.

Mečislavo Ščepavičiaus pieš.